

**MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE
REPUBLIKE SRBIJE**

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA VRANJE

**Marička 1, 17500 Vranje, 017/422-197, 423-107, zzpvr@ptt.rs
Broj 87, Godina IX, Decembar 2012. Besplatan primerak**

POLJOPRIVREDNI BILTEN

Vranje, Decembar 2012.

Sadržaj:

- 1. Ratarstvo-povrtarstvo – dipl. ing. Nada Lazović-Đoković, Savetodavac za ratarstvo i povrtarstvo – Osnovni principi zadrugarstva;**
- 2. Voćarstvo-vinogradarstvo – Mr Nebojša Mladenović, dipl. ing., Savetodavac za voćarstvo i vinogradarstvo – Uticaj ekspozicije na voćke;**
- 3. Voćarstvo-vinogradarstvo – dipl. ing. Suzana Jerkić, Savetodavac za voćarstvo i vinogradarstvo –Zemljišta pogodna za gajenje oraha;**
- 4. Voćarstvo-vinogradarstvo – dipl. ing. Vidoska Tasić, Savetodavac za voćarstvo i vinogradarstvo – Đubrenje jagodnjaka;**
- 5. Stoćarstvo – dipl. ing. Srđan Zafirović, Savetodavac za stoćarstvo – Domaća bela mesnata rasa;**
- 6. Zaštita bilja – dipl. ing. Ivan Timić, Savetodavac za zaštitu bilja i prehrambenih proizvoda – Suzbijanje bakteriozne plamenjače u fazi mirovanja voća;**
- 7. Zaštita bilja – dipl. ing. Dejan Mujakić, Stručni saradnik – Koordinator za PIS Srbije – Pred setvu povrća u toplim lejama;**
- 8. Zaštita bilja – dipl. ing. Mica Stajić, Stručni saradnik - Izvestioc za PIS Srbije – Radovi u voćnjaku u mirovanju vegetacije;**
- 9. Aktivnosti Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije**
- 8. Aktivnosti poljoprivredne savetodavne i stručne službe Vranje**

OSNOVNI PRINCIPI ZADRUGARSTVA

Prema Zakonu o zadrugama, zemljoradničku zadrugu može osnovati najmanje deset zemljoradnika i drugih fizičkih lica koji imaju u svojini ili po drugom osnovu koriste zemljište, objekte ili sredstva za rad u poljoprivredi, dok imovinu zadruge čine pravo svojine na pokretnim i nepokretnim stvarima, novčanim sredstvima i hartijama od vrednosti (zadružna svojina) i druga imovinska prava. Dalje je predviđeno da se zadružna svojina obrazuje iz udela zadrugara koji su preneseni u svojinu zadruge ili članarine zadrugara, sredstava ostvarenih radom i poslovanjem zadruge i sredstava koja je zadruga stekla na drugi način. Dodajemo i to da su zemljoradničke zadruge organizovane kao pravna lica ali nisu preduzeća, s tim što imaju dosta sličnosti sa preduzećima po pitanju osnivanja, rada i nadležnosti organa upravljanja, ali i dosta razlika.

“Zadruga je dobrovoljni oblik organizovanja zadrugara u kojoj svaki zadrugar učestvuje neposredno i koji zajedničkim poslovanjem na zadružnim principima ostvaruju, unapređuju i štite svoje ekonomske, socijalne, profesionalne, kulturne i druge interese u skladu sa zakonom i pravilima zadruge”

Principi zadrugarstva:

- Dobrovoljno i otvoreno članstvo,
- Članovi demokratski kontrolišu rad zadruge,
- Članovi ravnopravno participiraju u osnivačkom kapitalu,
- Autonomnost i nezavisnost,
- Obrazovanje, obuka i informisanje,
- Saradnja između zadruga i
- Briga o zajednici

Zakonska dokumenta i osnivanje:

- Cilj – osnivanje zadruge, prema važećim zakonskim propisima. Zakon o zadružnom društvu,
- Zadrugu može osnovati najmanje deset sposobnih lica sa osnivačkim kapitalom,
- Ugovor o osnivanju zadružnog društva,
- Osnivačka skupština usvaja statut zadružnog društva (dostavljen ranije svim članovima),
- Izbor: predsednika, članova nadzornog odbora, upravnog odbora i direktora,
- Prikupljanje članskih uloga zadružnog društva.

Prednosti zadruga u odnosu na druge oblike privrednih društava:

- Bolji pristup kvalitetnom repromaterijalu i neophodnim uslugama po razumnim cenama
- Jača pozicija na tržištu prodaje poljoprivrednih proizvoda
- Udeo u ostvarenoj “zaradi”
- Unapređenje i zaštita lokalne ekonomije

Savetodavac za ratarstvo i povrtarstvo
Dipl. ing. Nada Lazović – Đoković

UTICAJ EKSPOZICIJE NA VOĆKE

Ekspozicija utiče na temperaturu i vlažnost. Pod istim ostalim uslovima u severnoj hemisferi najtopliji su i najsvuļli južni položaji, a najhladniji i najvlažniji su severni položaji. Ostale ekspozicije čine prelaz od najtoplijih ka najhladnijim ovim redom: J-I, J-Z, I, Z, S-I, i S-Z.

Isto to javlja se i u pogledu vlažnosti. Ovi uticaji su utoliko jači ukoliko je nagib veći, počev od ravne površine do najvećih nagiba. Naročito je vlažnost pod jakim uticajem ekspozicije i reljefa. Ali uticaj ekspozicije nije u svim slučajevima isti, već zavisi od niza činilaca, kao što su geografska širina i

dužina, nadmorska visina i jačina nagiba. Najtoplija ekspozicija utiče na sazrevanje i kvalitet plodova. Najtopliji i najsuvlji položaji u humidnijim rejonima podesniji su za gajenje voćaka nego isti takvi položaji u aridnim krajevima. Jak uticaj u tom pogledu imaju velike vodene površine, šume priroda vetrova itd. Uticaj koji vrše velike vodene površine na gajenje voćaka je različit:

-U proleće se usporava naglije povišenje temperature, pa se time u izvesnoj meri usporava kretanje vegetacije i cvetanje voćaka, čime su one manje izložene opasnosti od poznih prolećnih mrazeva.

-U jesen se duže vreme održava viša temperatura, pa su uslovi za sazrevanje plodova nešto povoljniji.

-U toku zime ublažavaju se nagla kolebanja temperature od niske ka visokoj, a samim tim umanjuje se opasnost i od zimskih mrazeva.

-Uticaji velikih vodenih površina ispoljavaju se najviše u obalskom pojasu od 1-3 km, a slabiji uticaji i dalje 3-15 km (pr. Dunav oko Smedereva,). A jedan od najboljih reiona za gajenje jabuke u Makedoniji u okolini Resna nalazi se na nadmorskoj visini (od oko 900 m), pa se u njemu ipak dobijaju odlični plodovi, jer se u blizini nalazi velika vodena površina Prespanskog jezera.

Za praksu je od velikog značaja da se izbor vrsta i sorti podešava i prema ekspoziciji. Na najtoplijim položajima treba gajiti prvenstveno breskve, kajsije, badem, rane sorte šljive, rane sorte krušaka i jabuka. Ali u krajevima u kojima se često javljaju pozni prolećni mrazevi treba i ove voćne vrste gajiti prvenstveno na severnim i hladnijim ekspozicijama, jer će na njima cvetanje biti nešto kasnije. Nekada se isticalo da ekspozicija utiče značajno na kvalitet plodova, naročito u koštičavih vrsta voćaka. Kasnije se pokazalo da se taj uticaj precenjivao. Ekspozicija utiče i na kvalitet plodova, ali ne onoliko koliko se nekada smatralo.

Ispitivajući uticaj ekspozicije došlo se do zaključka da se kruna i koren jabuke (pr. crveni delišes) bolje razvija na severnoj nego na južnoj padini. Ispitivanjem proizvodnje voća u gustoj sadnji utvrđeno je da se najveći prinosi postižu, zahvaljujući najboljem iskorišćavanju svetlosti, pri orijentaciji redova sever – jug.

Savetodavac za voćarstvo i vinogradarstvo
Mr Nebojša Mladenović, dipl. ing

ZEMLJIŠTA POGODNA ZA GAJENJE ORAHA

Za gajenje oraha su pogodna duboka, strukturna i rastresita zemljišta sa povoljnim vodno vazдушnim režimom, dobrim hemijskim i biološkim osobinama. Od pojedinih tipova zemljišta za gajenje oraha su značajna: černoziem u svim varijantama, gajnjače i aluvijalna zemljišta. Manje su pogodna lesivirana zemljišta a loša su pseudoglej ili podzolasta zemljišta. Teška i vlažna zemljišta su hladnija. Ova zemljišta su teška za obradu. Ukoliko se ne obrađuje blagovremeno koren se razvija u površinskom sloju. Takva stabla će biti osetljivija leti prema visokim temperaturama a zimi prema mrazovima. Dok su laka zemljišta redovno topla, ukoliko se obavlja đubrenje i navodnjavanje, stabla oraha dobro napreduju, daju kvalitetne plodove i ranije sazrevaju, a u zimski period ulaze fiziološki spremnija. Prednost lakih zemljišta je u mogućnosti izvođenja obrade u svako vreme. Obrada je znatno jeftinija u odnosu na teška zemljišta. Nedostatak lakih zemljišta je što slabije zadržavaju vodu i hranljive materije.

Značajna su dva uslova za zemljište koja omogućuju da se orah uspešno razvija i daje obilne i redovne prinose s dobrim kvalitetom plodova:

-Da ima povoljan režim vlažnosti, čak i u sušnom periodu, što znači da ima veliku retencionu moć, ili da orah u njemu koristi podzemnu vodu - da je ona na domaku korenovog sistema.

-Da zemljište bude dovoljno i stalno aerirano da bi se u njemu koren oraha mogao dobro razvijati i funkcionisati.

Orah u plantažnim zasadima ima jasne i stroge zahteve za njegove fiziološke potrebe. Zemljište čak i u sušnom periodu mora biti dovoljno vlažno. Koren oraha se ne može razvijati u neaeriranom zemljištu. Ovaj dvostruki zahtev isključuje gajenje oraha na močvarnom zemljištu.

Orah se može gajiti na nadmorskoj visini do 1000 m. Sa povećanjem nadmorske visine smanjuje se temperatura vazduha. Zbog toga na većim visinama cvetanje je kasnije a i sazrevanje plodova zakašnjava. Iznad nadmorske visine od 1000m prinosi oraha su nesigurniji i neredovniji, dolazi do nedonošenja roda. Stabla oraha mogu da rastu ali ne rađaju.

Ekspozicija ili položaj prema stranama sveta u zavisnosti od nadmorske visine i geografskog položaja može imati jači ili slabiji uticaj na proizvodnju. Na većim nadmorskim visinama i geografskim širinama pogodnije su južne ekspozicije i obrnuto, manje nadmorske visine i geografske širine pružaju povoljnije uslove za gajenje oraha. Nagib terena je vrlo značajan u ostvarivanju rentabilne proizvodnje. Neposredan uticaj nagiba ispoljava se preko osvetljenosti i primene mehanizacije. Blagi nagib terena ima izvesne prednosti nad potpuno ravnim površinama, ta prednost je u tome što je izraženije strujanje vazduha, pa je manja opasnost od izmrzavanja. Terene sa nagibom od 3 stepena nije potrebno terasirati. Površine sa nagibom preko 9 stepeni moraju se terasirati. Gde se terasama daje kontra pad od oko 5% i pad po dužini od 0,5-1%. Za odvođenje viška vode sa terasa, one se moraju prekidati na određenim dužinama kanalima za odvođenje vode. Mreža puteva mora biti tako postavljena da omogućuje ulazak mašina na terase. Na velikim nagibima nije uvek moguća primena mehanizacije, posebno ako kruna nije u jednoj ravni pa se na takvim nagibima izrađuju terase sa povećanim međurednim rastojanjem. Ravna površina terasa služi za prolaz mašina. Površine sa nagibom od 5-9 stepeni nije neophodno terasirati. Na njima je dovoljno da se izgrade bankine tj. grebenasta uzvišenja sa kanalima na gornjoj strani za prihvatanje doteklih voda iz međuprostora. Širina bankina nije manja od 2,5 m jer mora da obezbedi prolaz mašinama. Bankine se postavljaju u pravim konturnim linijama sa dužinskim padom od 0,5-1%. Voćke se sade paralelno sa bankinama, s tim što su redovi odmah uz bankine.

Blizina većih vodenih površina utiče na smanjenje temperaturnih kolebanja, na povećanje relativne vlažnosti vazduha, kao i na početak vegetacije (vegetacija počinje kasnije), pa i na fazu cvetanja i završetak vegetacije.

Savetodavac za voćarstvo i vinogradarstvo
Dipl. ing. Suzana Jerkić

ĐUBRENJE JAGODNJAKA

Jagodnjaku treba dodati onoliko organskih ili mineralnih hraniva koliko se u toku jedne vegetacione sezone iznese (potroši). Deficit i suficit hraniva u jagodnjaku podjednako je štetan za jagodu.

Prema tome kada se izvodi, đubrenje može biti:

- đubrenje pre podizanja jagodnjaka (agromeliorativno) i
- đubrenje u toku eksploatacije jagodnjaka .

Pre podizanja jagodnjaka neophodno je zaorati 20-40 tona zgorelog stajnjaka po hektaru. Zamena stajnjaku može biti đubrivo od živine, koje u sebi sadrži dosta azota, fosfora i kalijuma. U ređim slučajevima može se koristiti kompost odgajenih šampinjona i dr. Jednom unet stajnjak može se smatrati dovoljnim za dve rodne sezone . U našim uslovima retko se koristi zelenišno đubrivo (uljana repica-grahorica) za popravku strukture i plodnosti zemljišta. Ako se hemijskim analizama utvrdi nedostatak nekog mineralnog elementa, u tom slučaju izvodi se prihrana nekim mešanim mineralnim đubrivom . Kod zakišljenih zemljišta preporučuje se unošenje krečnih đubriva. U prvoj godini po sadnji, jagodu treba prihranjivati folijarnim putem (vuksal , fertigal), samostalno ili istovremenom sa primenom nekog fungicida. Od azotnih đubriva preporučuje se amonijum – sulfat koga treba uneti neposredno pred sadnju, jer ga jagoda vrlo brzo koristi. Za jednogodišnji ili višegodišnji sistem gajenja, osnovno je đubrenje stajnjakom, a dopunsko se izvodi NPK – đubrivima, odnosno nekim

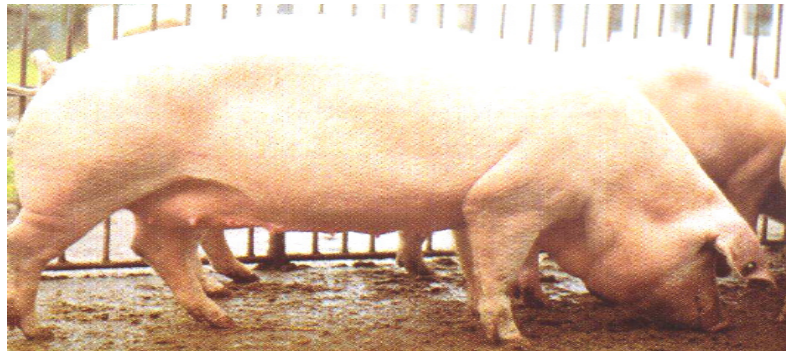
folijarnim đubrivom (nakon precvetanja ili nakon berbe za formiranje što većeg broja cvetnih pupoljaka). Kod proizvođača koji na istom mestu gaje jagodu više od četiri godine, najbolje je u toku jeseni dodavati đubriva sa više P i K, jer se tako bolje rastvore i postaju pristupačnija korenovom sistemu.

Savetodavac za voćarstvo i vinogradastvo
Dipl. ing. Vidoska Tasić

DOMAĆA BELA MESNATA RASA

Domaća bela (Subotičanka) svinja je jedina naša plemenita rasa mesnatog tipa. Nastala je kombinacijskim ukrštanjem subotičke mangulice sa plemenitim uvezenim rasama. Genetski osnov je mangulica koja je ukrštana sa velikim jorkšišrom, švedskim i holandskim landrasom. Dugogodišnjim ukrštanjem i pravilnom selekcijom na odabir poželjnih potomaka, nastala je domaća mesnata rasa koja je priznata 1966 godine. Udeo krvi ovih rasa u domaću belu je: 25% mangulica, 26.5% veliki jorkšišar, 36% švedski landras, i

12.5% holandski landras. Zadržala je dobre osobine rasa od kojih je nastala: plodnost, odnos mast – meso, dobro iskorišćavanje hrane (osobine jorkšišara i landrasa) ali i skromnije zahteve u pogledu uslova gajenja, otpornija je od uvezenih rasa (ove karakteristike nasledila je od mangulice). Boja dlake i kože je bela a postoji i manje zastupljeniji šareni tip.

Spada u ranostasne rase. Po obliku i razvijenosti slična je švedskom landrasu koji ima najveći udeo krvi u ovoj rasi. Mesnati delovi su dobro izraženi sa kvalitetnim mesom. Konstitucija, otpornost i čvrstina nogu je veoma dobra. Ovo je ranostasna rasa, nazimice se pripuštaju sa 7- 8 meseci, karakteriše je dobra plodnost, oprasi 10-14 prasadi od kojih odgaji 9-11. U tovu od 25- 90 kg. a postiže dnevni prirast i preko 650 gr. Uz utrošak hrane 3-3.4 kg za kg. prirasta. U tovu preko 90 kg dnevni prirast može biti i preko 800 gr. Randman klanja je preko 70%, udeo mesa u polutki je 50 pa i 60%. Svojim proizvodnim karakteristikama i lakom prilagođavanju na lošije uslove gajenja, doprinelo je da ova rasa zauzme jedno od dominantnijih mesta u srbskom svinjarstvu.

Savetodavac za stočarstvo
Dipl. ing. Srđan Zafirović

SUZBIJANJE BAKTERIOZNE PLAMENJAČE U FAZI MIROVANJA VOĆA

Bakteriozna plamenjača je izuzetno destruktivna bolest jabučastog voća (jabuke, kruške, dujne i mušmule). Zaražava sve organe voćaka u zavisnosti od faze u kojoj dolazi do infekcije. Patogen prezimljava u rak ranama na stablu. Nakon završene vegetacije na stablu ostaju zaražene grančice, plodovi i dr. organi biljke. Neophodno je da se oni uklone sa stabala, iznesu iz voćnjaka i spale. Nakon toga stablo treba istretirati preparatima na bazi bakra: **Bakarnioksihlorid, Kocid 200, Funguran-OH, Bakrocid, Bakarni kreč, Bordovsku čorbu i dr.**

Ova mera je neophodna jer se bakterija od faze mišjih ušiju i ne suzbija hemijskim putem jer na tržištu ne postoje registrovani preparati za njeno suzbijanje sem u fazi mirovanja vegetacije.

Neophodno je ovom parazitu posvetiti pažnju i insistirati na što veću primenu preparata na bazi bakra u toku faze mirovanja, s obzirom da se na teritoriji Pčinjskog okruga nalaze znatne površine pod dunjom, vrstom kod koje kasnije kreće vegetacija i koja je najviše izložena infekciji od ovog parazita.

Savetodavac za zaštitu bilja i prehrambenih proizvoda
Dipl. ing. Ivan Timić

PRED SETVU POVRĆA U TOPLIM LEJAMA

Veći broj povrtarskih biljaka proizvodi se setvom semena pri čemu se dobija rasad. Da bi povrtarska proizvodnja bila uspešna potrebno je proizvesti zdrav rasad. Uslov je zaštita od parazita koji prouzrokuju poleganje i propadanje rasada a prenose se semenom kao i zemljištem. U slučaju da nije obavljena dezinfekcija vodenom parom, ili jednim od fumiganata (Basamid granule 60 gr/m²), kada su leje pripremljene za setvu., potrebno je izvršiti dezinfekciju zemljišta kontaktnim fungicidima. Dezinfekcija zemljišta obavlja se Kaptanom, Ditanom, Ciramom 0,2-0,3 % u količini 50-80 gr/m². Potrebno je zatim izmešati preparat sa zemljom do dubine od 8-10 sm. prekopavanjem leje povrtarskom grabuljom. Da bi se sprečila pojava gljiva koje prouzrokuju poleganje rasada kao i pojava bakterioznih oboljenja potrebno je dezinfrikovati seme i to:

1. Zapašivanje preparatima Kaptan, Venturin, Ridomil, Ditan. Zapašivanje semena je prilično jednostavan postupak. Seme se zapaši da bi se kasnije pruručilo u drugu posudu u koju ostaje suvišak preparata.
2. Potapanjem u rastvore i to:
 - Za sprečavanje bakterioznih oboljenja – seme paprike držati u rastvoru veterinarskog streptomicina 0,1% (1ml preparata na 1l vode) držati seme 24 časa i nakon toga ga isprati pod mlazom vode 10 min., prosušiti i sejati.

- Za sprečavanje pojave verticilijuma ili zelenog uvenuća, seme se potopi u akustičnu sodu 2%- 20 gr sode na 1l vode i tako se drži cele noći (12 časova) nakon toga se ispere pod mlazom hladne vode 10-15 min., prosuši i seje.

Stručni saradnik
Kordinator za PIS Srbije
Dipl. Ing. Dejan Mujakić

RADOVI U VOĆNJAKU U MIROVANJU VEGETACIJE

Zaštita voćaka od prouzrokovaca biljnih bolesti i štetočina ne vrši se samo pesticidima već je neophodno i mehaničko čišćenje. Odbrana voćaka od biljnih bolesti i štetočina sredstvima za zaštitu bilja nije uvek dovoljna. Mehaničko čišćenje stabla je važna dodatna mera koju treba redovno izvoditi u zimskom periodu.

Suvi delovi grane i stabla su glavna skloništa štetočinama u toku zime. Prilikom rezidbe potrebno je odstraniti suve grane, legla štetočina treba pažljivo pokupiti i sa skinutom korom izneti iz voćnjaka i spaliti.

Ako je voćnjak prethodne godine bio napadnut pepelnicom, monilijom ili bakterioznom plamenjačom potrebno je zaražene delove orezati, mumificirane plodove sakupiti i odstraniti iz voćnjaka i spaliti. Posebnu pažnju posvetiti jabučastom voću na prisustvo bakteriozne plamenjače, a onda sve zahvaćene grane i grančice treba orezati i zahvatiti 15 cm na jednogodišnjim i dvogodišnjim granama, odnosno 50cm živog dela kada je bakterija prisutna na debljim granama uz obaveznu dezinfekciju alata. Takođe i njih izneti i spaliti.

Veliki broj biljnih bolesti prezimljava u opalom lišću te je takođe potrebno i to lišće ili izneti iz voćnjaka i vinograda ili zaorati. Posebnu pažnju treba obratiti na staklokrilce i prstenare koji prezimljavaju u zaraženom lastaru tako da je neophodno odstraniti i spaliti lastare, ako nisu odstranjeni još u toku vegetacije kada je prisustvo štetočine primećeno, u periodu mirovanja vegetacije.

M.prstenar

Štitaste vaši

Monilija

Pepelnica v. loze

Jedna veoma značajna preventivna mera, u voćnjacima a posebno u zasadima voća koje kreće rano, je i krećenje stabala. Krećenje stabala je mera koja usporava kretanje sokova sa povećanjem temperature. Svake godine u zimskom periodu, a posebno kada su jače zime (kao zima 2012 godine), zbog dubokog snega i nedostatka hrane, mlade voćke u voćnjaku, zatim sadnice voćaka i šumskog drveća u rasadnicima izložene su napadu zečeva, srna i ostale divljači. Zečevi najčešće glođu koru mladih voćaka i drugog drveća, već rano u jesen, nakon opadanja lišća, a naročito nakon što padne sneg i nestane druge hrane. Visoka divljač, srne i jeleni grizu mlade grančice i hrane se njima. Tako da u ovoj godini pre početka padanja snega posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti voćaka od zečeva i ostale divljači da se ne bi ponovoila situacija koja se je javila u januaru i da bi se izbegle štete. Naime u ovoj godini zbog visokog snežnog pokrivača došlo je do potpunog ogoljavanja stabla i izuzetno velikih šteta i na granama voćaka s obzirom da je sneg bio visok.

Oštećenja od zečeva

Mlade voćke i sadnice voćaka i šumskog drveća mogu se zaštititi od napada divljači mehanički na sledeći način:

- **postavljanjem ograde od žičanog pletiva** (ova mera je dosta skupa pa se retko primenjuje) ili
- **omotavanjem pojedinih stabala** (slamom, kukuruzovinom, plastičnom folijom, natron papirom i drugim otpadnim materijalom za uvijanje).

Zaštita voćaka na ovaj način se izbegava jer prostor između stabla i materijala za uvijanje može da posluži za prezimljavanje pojedinih štetnih organizama.

Mlade voćke i sadnice voćaka i šumskog drveća od napada divljači mogu se takođe zaštititi i hemijskim putem (postoje repelentna sredstva koja se koriste za odbijanje divljači) i to:

- **prskanjem**
- **premazivanjem**

Premazivanje stabala ili prskanje određenim hemijskim sredstvima ima zadatak da deluje repelentno – odbijajuće. Danas se koriste materije na bazi **karbolineuma** u koncentraciji 10% i na bazi **sumpora**, kao sumporno maslo i sumporno bazna emulzija. **Sumporno maslo** predstavlja smešu 900 grama lanenog ulja i 100 grama sumpornog cveta. Na bazi **kreča** postoji **krečno uljna emulzija** i ona se sastoji iz 2 dela kreča u prahu i 1 dela lanenog ulja. U nekim zemljama preporučuje se primena katrana, asfaltna emulzija, karbonat bakra i dr. Uspešnu zaštitu mladih voćaka i šumskog drveća pruža preparat, repelent, **CUNITEX**, koji odbija divljač, a ne ubija je. Ovaj preparat se koristi u količini 300 – 400 gr. na 1 litar vode i služi za premazivanje. Vreme primene preparata je u jesen, nakon opadanja lišća, a svakako pre nago što padne sneg. Premazivanje stabala treba vršiti po lepom i suvom vremenu, kako bi se sredstvo na biljci osušilo i ostalo u dovoljnoj količini. Nakon premazivanja stabala poželjno je da ne padne kiša oko 5 sati. Aktivna materija preparata (**TIRAM**) spada u grupu nesistemičnih (ne prodire kroz biljku), kontaktnih materija (deluje samo gde se nanese na biljku), tako da, ukoliko padne jaka kiša ili premazivanje nije kvalitetno obavljeno iz bilo kog razloga, potrebno je ponovo premazati. Ako nema kiše onda tek nakon tri nedelje ponoviti premazivanje voćaka. Obično se mlade voćke zaštićuju do jednog metra visine, ali u područjima gde padaju duboki snegovi, premazivanje može biti i više od 1 metra visine, u tom slučaju treba premazati i najniže grane. Mlade voćke takođe mogu i da se isprskaju, prskaju se veći zasadi, nakon opadanja lišća u poznu jesen ili ranu zimu. Za prskanje se koristi preparat **KUNILENT R – 17** u koncentraciji 5 – 10%. Prskanje se izvodi na temperaturi iznad 10°C . Po mirnom i tihom vremenu i bez padavina. Ovako nanet preparat odbija divljač čak do 80 dana.

Stručni saradnik
Izvestioc za PIS Srbije
Dipl. Ing.Mica Stajić

Aktivnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede organizovalo je 16. novembra 2012. godine završnu prezentaciju povodom zaključenja javne rasprave Nacrta zakona o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju. Zakon o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju bi trebalo da se do kraja meseca nađe u skupštinskoj proceduri a do kraja godine trebalo bi i da bude usvojen. Tom prilikom ministar Knežević je izjavio:

„Strateški nam je jako važno da imamo predvidljivost u poljoprivrednoj proizvodnji što ćemo i postići ovim zakonom o podsticajima.“

„Zakonom o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju stvorićemo stabilnu, dugoročnu i predvidivu poljoprivrednu politiku koja se neće menjati dva puta godišnje, omogućićemo srednjoročne i dugoročne investicije, unapredićemo konkurentnost i uvešćemo jedinstvenu evidenciju o podsticajima uz bolje planiranje budžetskih sredstava i viši nivo usaglašenosti sa propisima Evropske unije“, objasnio je ministar Knežević i dodao da će se na ovaj način uvesti minimalni garantovani iznosi podsticaja i njihovo povećanje u skladu sa povećanjem agrarnog budžeta.

Ministar Knežević je na skupu najavio da će agrarni budžet u 2013. godini iznositi 45 milijardi dinara što predstavlja 4,5 odsto ukupnog budžeta precizirajući da je za subvencije predviđeno 32,8 milijardi dinara dok je za investicije predviđeno četiri milijarde dinara.

„Na ovoj diskusiji smo čuli mnoge korisne primedbe i sugestije koje će doprineti da na najbolji način upotpunimo i finaliziramo Zakon o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju. Srbija se kreće ka strateškom cilju, a to je da agrarni budžet u 2014. godini stigne do nivoa od najmanje pet odsto republičkog budžeta“, zaključio je ministar Knežević u Klubu poslanika.

U javnoj raspravi učestvovali su predstavnici organizacija, poslovnih udruženja, privrednih subjekata, stručna javnost, međunarodne organizacije ali i sva druga zainteresovana lica. Po okončanju postupka javne rasprave, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede sačinice izveštaj.

Aktivnosti poljoprivredne savetodavne i stručne službe Vranje

Poljoprivredna savetodavna i stručna služba Vranje je u prethodnom mesecu pružila veliki broj saveta poljoprivrednim proizvođačima, što direktnim kontaktom (obilaskom – na poljoprivrednom gazdinstvu kao i u službi), što putem radionica, medija (elektronskih i pisanih), portala PSSS i telefona. Poljoprivredna savetodavna i stručna služba Vranje će u periodu od 12.12.-14.12.2012. godine održati tradicionalni seminar odnosno zimsku školu za

poljoprivrednike, gde će biti zastupljene aktuelne i korisne teme kako iz svih oblasti poljoprivrede tako i iz oblasti agrarne politike. Pored stručnjaka Poljoprivredne savetodavne i stručne službe Vranje predavači po pojedinim temama biće i predstavnici drugih stručnih organizacija. Pozivamo poljoprivredne proizvođače da prisustvuju navedenom seminaru i time unaprede svoja znanja u cilju kvalitetnije poljoprivredne proizvodnje. Seminar će biti održan u sali za predavanja Poljoprivredne savetodavne i stručne službe Vranje, ulica Marička 1.

Sve informacije iz oblasti poljoprivrede, kako stručne, tako i u vezi aktuelnih dešavanja u poljoprivredi – mera Agrarne politike Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije zainteresovani mogu dobiti dolaskom u službu, na telefone savetodavaca i službe, e-mailom, SMS porukama ili na zvaničnom sajtu Poljoprivrednih savetodavnih i stručnih službi Srbije www.psss.rs odnosno sajtu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije www.mpt.gov.rs